

Potstal: schoon en geurloos kan!

begeeven: ik had een rugzak vol vooroordelen bij me, toen ik een bezoek ging brengen aan een potstal. Iets wat in mijn gedachten onlosmakelijk verbonden is met de geur van ammoniak en het zicht op torenhoge vuile mesthopen. Niets is minder waar in de Rosmolenhoeve. Het geheim van de schone stallen van Ingrid Birlouet? Dominantie en fermentatie van effectieve micro-organismen (EM), alsjeblieft! We laten ons bijstaan door Emiel Devos van Agriton voor de technische toelichting.

Hoe werkt dat met die 'effectieve micro-organismen'?
'Effectieve Micro-organismen, ook wel EM, bestaan uit een verzameling van bacteriën, schimmels en gisten. Een Japanse professor voerde in de tachtiger jaren een onderzoek naar manieren om de landbouw te optimaliseren. In zijn missie om één hectare bodem te verbeteren en er zodoende meer opbrengst uit te halen, stelde hij een mengsel samen. Na verschillende testperiodes stelde hij vast dat verschillende soorten bacteriën elkaar versterken en dat er tussen verschillende soorten micro-organismen een synergie is. De zogenaamde effectieve micro-organismen dus. In België is Agriton al meer dan tien jaar leverancier en producent van EM. Voor ons is de meerwaarde van EM in de paardensector een meer natuurlijk verzorgen van paarden, zowel op gebied van stalbeheer en weidegang, als met betrekking tot voeding en verzorging. Niet alleen binnen de circuits van natural horsemanship, maar ook binnen de wedstrijdssport willen we paarden terug bij hun basis brengen.'

Hoe voeren die effectieve micro-organismen hun werk uit?
'De werking van EM is gebaseerd op twee principes: dominantie en fermentatie. Dominantie zit simpel uitgelegd als volgt in elkaar. In de wereld van de micro-organismen zijn tachtig procent gewone meelopers die doen wat de andere twintig procent doen. Die twintig procent bestaat echter uit ziektekiemen en opbouwende bacteriën die een continue strijd om de dominantie leveren. Door milieuproblemen en pesticiden komen in onze maatschappij helaas meer en meer de ziektekiemen aan de macht. Leg een appel op tafel en die zal in de meeste gevallen gaan rotten in plaats van verder te rijpen. Behandel de tafel met EM en de rijping zal opnieuw de overhand krijgen. Van de elementaire micro-organismen die wij gebruiken is bewezen dat ze allemaal opbouwend zijn. Met de EM Wipe & Clean allesreiniger proberen we de dominantie te winnen, zodat alle chemische processen die op je tafel aan de gang zijn in de opbouwende richting worden geduwd. Het verhaal van de goede bacteriën die aan macht

winnen op tafel hebben wij uitgebreid tot de reiniging van stal en stalmuren. Door een consequente behandeling van de, meestal kleine, oppervlakte waarin ze leven, daalt de ziektedruk. Het principe van de dominantie kun je ook toepassen door er je paard mee te wassen. Een paard met huidschimmel heeft huidflora die niet in evenwicht zijn. Door dominantie van de goede micro-organismen kan huidschimmel verholpen worden zonder agressieve producten in te moeten zetten.'

Hoe doet de fermentatie zijn werk?

'Fermentatie is het tweede punt in de werking van EM. Wij willen dat de stalmest niet gaat rotten, wel dat er een hoogstaande verdere vertering plaatsvindt. Wij verdelen EM over het strooisel van de stal en duwen op die manier de fermentatie van de mest de goede richting uit. Die fermentatie is een anaeroob proces. Een mesthoop moet je daarom inkuilen zodat tijdens de onderliggende vertering alle gassen worden vastgehouden. Dat anaeroob proces kan perfect in de stal starten. Daarom opteren we voor het maken van potstallen. Het principe is eenvoudig. Dagelijks of om de twee à drie dagen voeg je een beetje stro toe. De paarden stampen dit aan. Zuurstof beperkt zich tot de bovenste laag. Alles eronder is zuurstofloos en kan fermenteren. Het EM-mengsel Microferm ondersteunt de werking van de goede bacteriën zodat deze fermentatie makkelijker gebeurt. Dankzij ons andere product, het Vulkamin oergesteente-meel wordt de ammoniak die daarbij vrijkomt gebonden en blijft je stal droog en geurloos. De ammoniakgeur is immers de grootste reden waarom pensionhouders niet willen overschakelen naar een potstal. Ook Ingrid liet zich daar in het begin door tegenhouden en terecht. Ammoniak is een vervelend fenomeen en irriteert luchtwegen en slijmvliezen van mens en paard. Door het grote absorberend vermogen van de Vulkamin droogt de bedding van de potstal. De ammoniak wordt gebonden, kan niet vervliegen, de geur vermindert maar in de binding blijven wel de positieve eigenschappen van de ammoniak, voedingsresten, mineralen en sporenelementen behouden waardoor je op de weide met je eigen stalmest op natuurlijke wijze de bodemsituatie kan vrijmaken.'

Heeft EM naast voordelen voor stal- en weidebeheer nog andere voordelen?

'EM betekent een enorme tijdswinst voor particulier en manegehouder. Minder mesten is meer tijd voor je passie, het rijden, het

lesgeven of het trainen. Fenomenen als rotstraal krijgen in een EM-potstal geen kans. Door de absorptie van de Vulkamin blijven de hoeven altijd droog en krijgt ammoniak geen kans meer om het eiwit van de hoeven op te lossen. Je stallen behandelen tegen vliegen in de zomer hoeft ook niet meer. Zonder ammoniakgeur heb je immers geen vliegen. Toch hebben paardenhouders vaak nog een extra duwtje in de rug nodig alvorens ze durven over te schakelen. Ik laat ze meestal starten met EM in één stallenrij of gang.'

Tot zover de theorie. Ingrid Birlouet, hoe ervaar jij in de Rosmolenhoeve het gebruik van EM in de praktijk?

'De Rosmolenhoeve is een kleinschalig, gezellig pension met ruime weidegang voor maximaal twintig paarden. Ik had al verschillende keren met een potstal geëxperimenteerd maar ik bleef heel sceptisch. Een potstal is meestal vies en donker, zo dacht ik. De eerste stap die ik zette, was het uitstrooien van Vulkamin voor de geur. Toch bleef ik nog elke dag mesten. Dat was bij periodes echt 'prutsen' want ik kreeg het niet georganiseerd om mijn mesthoop lucht vrij te laten fermenteren. Dank zij de praktische ondersteuning van Emiel ben ik erin geslaagd naar een potstal over te schakelen. Ik werk ondertussen twee jaar zeer intensief met EM. Dankzij EM heb ik geurloze, warme, gezonde stallen voor mijn paarden én een natuurlijke bemesting voor mijn weides. Elke ochtend leg ik mijn nieuwe laagje stro, even besprenkelen met EM en Vulkamin op het materiaal, de muren en de stalmest en ik heb continu een droge stal. Ik merk dat de paarden meer gaan liggen. De grond is warm waardoor ze minder energie nodig hebben om hun lichaamstemperatuur in stand te houden. Ze liggen zachter en de gewrichten van oudere paarden hebben het minder hard te verduren.'

Hoe vaak wordt er nog gemest in de Rosmolenhoeve?

'Niet veel, in principe kun je een potstal met EM laten zolang je wilt. In de meeste maneges beslist het oog van de eigenaar wanneer het mestmoment is aangebroken. In Duitsland hebben ze dit opgelost door de stallen dieper te maken waardoor ze langer kunnen oppotten. Bij mij gaan de paarden vanaf mei dag en nacht op de wei, hun natuurlijke habitat. Vorige winter vond ik het uitmesten van een potstal die van januari tot mei was aangestampt, arbeidsintensief maar de stank zoals je die vroeger bij een potstal had, was er

Geen stinkende mesthoop meer

niet. Het materiaal was droog, rook niet en was makkelijk handelbaar. Toen ik die mest over de weides ging verdelen, was ik bang dat het verteringsproces lang zou aanhouden. Het was immers een dikke laag mest die ik erop had gegooid. Maar na twee à drie weken was de mest op de weide helemaal weggeteerd. De grasmat die ik daaropvolgend kreeg, was nog nooit zo dik geweest. Deze winter verdeel ik mijn mestbeurten over drie momenten. Voor 15 december mogen we een laatste keer mest uitrijden, daarna vanaf 15 februari en een derde keer mesten, plannen we in mei als de paarden permanent op de wei gaan. Dat ik mijn mest op mijn weides als eigen bemesting kan gebruiken, maakt dat ik mijn mest niet meer moet laten afvoeren om vervolgens meststof te gaan kopen. De Rosmolenhoeve is een kringloopbedrijf geworden. In ieder geval, bij mij liggen de paarden nooit op een laagje van twee centimeter stro. Ook in huis is met de EM-producten het onderhoud veel makkelijker geworden. Ik ben zo overtuigd geraakt van de positieve werking van EM dat ik EM-verdeelpunt ben geworden. Een waarschuwing voor beginnende gebruikers: EM moet je consequent toepassen. Je moet altijd op de goede lijn blijven met je goede bacteriën. Een keer Dettol gebruiken en je kan helemaal van voor af aan beginnen.'

Meer info:

www.agriton.be
www.rosmolenhoeve.be